

ВИНДЮК А. В. Особенности содержания профессиональной подготовки бакалавров гостеприимства.

В статье рассматриваются особенности содержания профессиональной подготовки бакалавров специальности 6.050400 "Гостиничное хозяйство", анализируется структура учебного плана, особое внимание уделяется анализу вариативной части, дается содержание отдельных дисциплин.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, учебный план, гостиничное хозяйство, специальность, цикл, дисциплина.

VINDIUK A. V. Features of maintenance of professional preparation the bachelor of hospitality.

Maintenance preparation of curriculum of bachelors on speciality is examined 6.050400 "Hotel Industry" in the article, special attention is spared an analysis. Contents of individual subjects are presented in the varieties section of the curriculum.

Keywords: professional preparation, curriculum, hotel economy, speciality, cycle, discipline.

Гончаренко С.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих

ІНТЕГРАЦІЯ АГРАРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР: ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ-АГРАРНИКІВ

Розглядається інтеграція аграрної освіти України в Європейський освітній простір у контексті підготовки викладачів-аграрників. Вказується, що основним засобом сучасних перетворень, зокрема, в аграрній освіті, є Болонський процес.

Ключові слова: Болонський процес, аграрна освіта, фактори.

Інтеграція вищої освіти України у Європейський освітній простір нині є одним із найбільш пріоритетних напрямів державної політики. Основним засобом сучасних перетворень, зокрема, в аграрній освіті, є Болонський процес, який зобов'язує всю педагогічну громадськість координувати освітню політику з тим, щоб досягти цілей створення Зони європейської вищої освіти. До першочергових завдань перебудови вищої освіти України в контексті Болонського процесу слід віднести [1]:

1. Впровадження системи ступенів, що легко сприймаються і зіставляються, у тому числі, через впровадження додатку до диплому (для забезпечення можливості працевлаштування європейських громадян і підвищення міжнародної конкурентоспроможності європейської системи вищої освіти).

2. Введення двоциклового навчання. Перший цикл передбачає одержання першого академічного ступеня і триває не менше трьох і не більше чотирьох років. Навчання впродовж другого циклу може

передбачати отримання ступеня магістра або докторського ступеня за умови загальної тривалості навчання 7-8 років.

3. Запровадження кредитної системи. У зоні європейської вищої освіти пропонується запровадити систему обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах на основі системи ECTS (європейська система перезарахування кредитів).

4. Сприяння мобільності шляхом подолання перешкод для ефективного здійснення вільного пересування.

5. Сприяння європейській співпраці у забезпеченні якості освіти з метою розробки зіставних критеріїв і методологій спільних програм навчання, практичної підготовки і проведення наукових досліджень.

Слід зауважити, що [2]: "...входження в єдиний європейський простір полягає не в загальному стандарті якості, не в одноманітному змісті освіти, а в зближенні принципів і підходів, у подібності структур, конфігурацій і засобів освітніх систем окремих держав". Означене положення (Д. Чернілевський) співзвучне з думкою, яку ми підтримуємо: не модернізація, а наближення української вищої освіти до принципів і вимог Болонського процесу мусить зберегти та піднести на якісно новий щабель всі ті кращі освітні надбання та підходи якісної підготовки фахівців вітчизняною вищою школою.

Стратегічні цілі, концептуальні ідеї розвитку освіти України визначаються низкою державних нормативних документів. У них зазначається, що сучасна освітня стратегія спрямована на підвищення якості освіти і виховання, інноваційний розвиток, адаптацію до соціально-орієнтованої ринкової економіки, інтеграцію в європейський та світовий освітній простір, забезпечення усім верствам населення якісної освіти, соціальний захист усіх учасників навчально-виховного процесу.

У даному випадку доцільно навести думки В. Кременя щодо розв'язання проблеми розвитку особистості в сучасних умовах: "У сучасних умовах все більш є очевидним, що смислом і основним показником прогресу людства є розвиток кожної окремої людини на основі її здібностей... У зв'язку з цим суттєво актуалізується не тільки з огляду інтересів окремої людини, а й суспільства в цілому завдання – як можна ближче наблизити навчання і виховання кожної дитини до її сутності, здібностей, особливостей... Це важливо на всіх етапах освітньої діяльності – від дошкільця, через школу, профтехзаклад і університет".

У системі вищої освіти загальними завданнями визнаються:

- підвищення рівня якості навчання за рахунок академічної свободи навчальних програм;
- створення умов для індивідуального розвитку людини;
- підтримання інтелектуальної еліти конкурсними грантами, стипендіями; посилення професійної орієнтації навчання з метою вирішення проблем подальшого працевлаштування;
- орієнтація на навчання протягом усіх років активної професійної діяльності.

Зазначені завдання актуалізуються вимогами до вищої професійної освіти, яка має забезпечити висококваліфікованими фахівцями нової генерації усі галузі економіки країни. У даному випадку доречно навести положення про неперервну професійну освіту та шляхи її реалізації, розроблені вченими Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих Академії педагогічних наук України:

- забезпечення наступності змісту та координації навчально-виховної діяльності на різних ступенях освіти;
- формування потреби і здатності особистості до самонавчання;
- модернізація системи післядипломної освіти на підставі відповідних державних стандартів;
- розробка інтенсивних навчальних планів і програм;
- створення навчально-наукових комплексів ступеневої підготовки фахівців;
- створення системи постійного оновлення професійної освіти;
- розробка гнучких оперативних структур щодо оперативної реакції на зміну умов виробництва;
- теоретичне та експериментальне обґрунтування системи умінь і навичок самоосвіти для учнів, студентів і дорослого населення;
- аналіз і удосконалення системи управління всією галуззю професійної освіти у форматі її взаємодії із спорідненими за суб'єктами взаємодії галузями.

Варто вказати, що система вищої технічної освіти України сформувалася на традиціях кращих Європейських інженерних шкіл (французька "Еколь Політехнік", Аахенський, Віденський, Магдебурзький технічні університети). До концептуальних особливостей цієї системи М. Лут справедливо відносить поєднання фундаментальної природничої

підготовки (математика, фізика, хімія та ін.) із загально-інженерною підготовкою і отримання практичних навичок на виробництві, в проектно-конструкторських і науково-дослідних установах.

Утім, слід погодитися з вченими (В. Згуровський, М. Лут, Д. Чернілевський, Є. Лавров, І. Бендера та ін.), які визнають проблеми існуючої технології підготовки інженерів: низька мотивація самостійної роботи; несистематична навчальна робота студентів; відокремлення в часі можливості "педагогічної корекції" від навчального процесу; недостатня об'єктивність оцінювання навчальних досягнень студентів; недостатня оперативність інформованості організаторів навчального процесу про успішність студентів; непродуктивні витрати часу студента і викладача (сесія); низька мотивація викладачів до впровадження сучасних інформаційних технологій навчання. На нашу думку, обґрунтованими і реальними є підходи щодо удосконалення навчально-виховного процесу, на яких наголошують дослідники, зокрема: головний принцип інноваційної інженерної освіти – формування світогляду, заснованого на багатоваріантності рішень, толерантності до "інакомыслия", відповідальності за свої дії; головна мета інноваційної освіти – розвиток творчого потенціалу особистості та формування загальнолюдських цінностей; розвиток міждисциплінарних зв'язків; навчати не предмету, а спеціальності на основі креативної методики навчання (принцип "створи" замість принципу "повтори"); інтеграція навчальних дисциплін; включення до змісту навчальних програм управлінських, економічних, правових знань з поглибленим вивченням інформаційних технологій, основ інтелектуальної власності, іноземних мов; створення міждисциплінарних і мультидисциплінарних програм навчання; створення дієвої системи студентської науково-дослідної роботи тощо.

На думку європейських дослідників, наукоємкий продукт сучасної інноваційної діяльності викладачів-інженерів є визначальним фактором розвитку країн. Обсяг світового ринку наукоємкої продукції нині складає 2300 млрд. доларів. 30% зазначеної суми належить США, 23% – Німеччині, 17% – Японії, 15% – Великобританії, Росії – 0,3%. На жаль, позиції України у розробці та торгівлі високотехнологічними товарами набагато слабкіші, ніж навіть, у Росії.

У зв'язку з цим, нині на державному рівні усвідомлена необхідність організації процесів відновлення і розвитку виробничого сектора економіки,

зокрема і в аграрній галузі, на базі нових науково-технічних, організаційних і управлінських технологій при широкій міжнародній кооперації. Тому об'єктивно виникає необхідність формування адекватної інноваційним технологіям кадрової інфраструктури. Нині сучасні сільськогосподарські підприємства мають попит на висококваліфікованих інженерів, які не тільки теоретично, практично, психологічно підготовлені до реалізації сучасних технологій, а й володіють уміннями і навичками в галузі менеджменту, маркетингу, управління персоналом.

Як справедливо вказує Г. Глотова, інженер ХХІ століття має бути здатним успішно конкурувати зі своєю продукцією на світових ринках, починаючи від формулювання її концепції до постачання товару споживачу. У цьому аспекті доцільно навести вимоги до викладача інженерних дисциплін ХХІ століття, на які варто орієнтуватися педагогічній громадськості при підготовці майбутніх викладачів-аграрників: розвинута здібність і готовність творчого рішення професійних задач; уміння орієнтуватися у нестандартних умовах, "нешаблонно" мислити, – засновані на високому рівні творчого потенціалу; висока професійна компетентність, володіння системою необхідних фундаментальних і спеціальних знань та практичних навичок, необхідних для створення нових конкурентноздатних об'єктів; фундаментальна методологічна підготовка; прагнення до постійного особистісного і професійного удосконалення; володіння методами економічного аналізу, основами бізнесу, менеджменту і маркетингу; висока комунікаційна готовність, зокрема у міжпрофесійній команді; розуміння і володіння інноваційною культурою; професійна відповідальність і етика.

Підкреслимо, що інженерія – це "...професія, яка допомагає раціонально застосовувати знання математичних, природничих наук, що були здобуті під час навчання, з досвіду, практики при роботі з матеріалами, об'єктами природи, з оптимальною користю для людини". Наведене широке визначення було дане Інженерною Радою Професійного Розвитку США. Термін "інженерія" походить від латинського *ingeniare*, що означає проектувати та створювати. інженери використовують наукові принципи для проектування різноманітних конструкцій, машин та інших різноманітних продуктів. Вони займаються пошуком вдосконалення шляхів використання існуючих ресурсів, часто розробляють нові матеріали. У цьому аспекті доцільно навести функції інженера, відзначені в

американській енциклопедії: дослідження, розвиток, дизайн, випробовування, планування, виробництво, оперування, продаж, обслуговування. Професія "інженер" одна з найдавніших. Колись інженерами називали осіб, які займалися будівництвом зрошувальних каналів, дамб, палаців, доріг та інше. Пізніше, вони брали активну участь у воєнній справі, займалися будівництвом фортець та воєнних машин тощо.

Висновки. Слід відмітити спільні для України та країн ЄС фактори актуалізації проблеми підготовки викладачів у системі вищої аграрної освіти:

– збільшення числа наукоємних виробництв, для ефективної роботи яких понад 50% персоналу має складатися із фахівців із вищою освітою (на заводах Форда у США 97% робітників, прийнятих після 1991 р. мали вищу освіту!);

– інтенсивне збільшення обсягу наукової і технічної інформації (майже удвічі протягом 7-10 років), що вимагає від фахівця здібностей і навичок саморозвитку, залучення до системи неперервної освіти й підвищення кваліфікації;

– швидка зміна технологій, що спричинює моральне старіння виробничих потужностей упродовж 7-10 років. Такі умови потребують від фахівців ґрунтовної фундаментальної підготовки і здатності швидко оволодівати новими технологіями;

– домінування у науковій галузі досліджень на стику різних наук (біофізика, молекулярна генетика, фізична хімія та ін.); успіху в них можна досягти лише за наявності широких і фундаментальних знань та вміння працювати колективно;

– поява потужних зовнішніх засобів активізації розумової діяльності. Це приводить до автоматизації не лише фізичної, а й розумової праці, неалгоритмічної, тобто евристичної діяльності, й зумовлює потребу в спеціалістах, які здатні до такої діяльності;

– збільшення кількості людей, залучених до наукової та інших видів складної діяльності;

– подальше зростання продуктивності праці у промисловості та сільському господарстві, що дає змогу зменшити частку населення, зайнятому в матеріальному виробництві, і збільшити чисельність фахівців, які працюють у галузі науки, культури і духовної творчості;

– зростання добробуту і грошових прибутків населення, що зумовлює зростання платоспроможного попиту на освітні послуги.

Використана література:

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / упорядники : Степко М. Ф., Болубаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубіянко В. В., Бабін І. І. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
2. Чернілевський Д. В., Томчук М. І. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця : Вид-во "Міленум", 2006. – 402 с.

ГОНЧАРЕНКО С. Интеграция аграрного образования Украины в европейское пространство: подготовка преподавателей-аграриев.

Рассматривается интеграция аграрного образования Украины в Европейское образовательное пространство в контексте подготовки преподавателей-аграриев. Указывается, что основным средством современных преобразований, в частности, в аграрном образовании, есть Болонский процесс.

Ключевые слова: Болонский процесс, аграрное образование, факторы.

HONCHARENKO S. Integration of agrarian education of Ukraine in the European space: preparation of teachers - landowners.

Integration of agrarian education of Ukraine into the European educational space into a context of preparation of teachers-landowners is considered. It is underlined, that by the basic means of modern transformations, in particular, in agrarian education, is Bolonskiy process.

Keywords: Bolonskiy process, agrarian education, factors.

Дроздова К. В.

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського**

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИКАТОРІВ МОНІТОРИНГУ ПРИ ОЦІНЦІ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ШКОЛЯРІВ 10-11 РОКІВ

У статті розкривається питання використання індикаторів моніторингу з метою виявлення показників фізичного розвитку школярів і визначення головних резервів підвищення ефективності навчального процесу з фізичного виховання, а також підбір і впровадження форм навчання, які передбачають активне фізичне самовдосконалення школярів.

Ключові слова: індикатор, моніторинг, розвиток, школярі.

Дослідження фізичного розвитку дітей та підлітків останніх років свідчать про суттєві соматотипічні особливостей розвитку різних захворювань. За даними багатьох авторів [1; 4; 6] поряд з екзогенними факторами саме типологія організму визначає певні варіанти його функціонального забезпечення та компенсаторних і адаптаційних відбудов.

Досить широко такий підхід використовується в спортивному відборі,